

L E G E

pentru aprobarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2012–2015 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei

Parlamentul adoptă prezenta lege ordinară.

Art. 1. – Se aprobă Strategia de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2012–2015 și Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei, prezentate în anexe.

Art. 2. – (1) Guvernul, în cooperare cu organizațiile nonguvernamentale, în termen de 4 luni:

– va institui structura responsabilă de cooperarea cu societatea civilă, care va întruni reprezentanți ai executivului și ai societății civile, pentru coordonarea și monitorizarea implementării Strategiei și a Planului de acțiuni;

– va prezenta Parlamentului proiectele de acte legislative prevăzute în Strategie.

(2) Structura responsabilă de cooperarea cu societatea civilă va prezenta Parlamentului anual, pînă la data de 31 martie, raportul privind executarea prevederilor Planului de acțiuni și, respectiv, privind implementarea Strategiei.

Art. 3. – Grupul de lucru pentru elaborarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2012–2015 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei, instituit prin Dispoziția Președintelui Parlamentului DD/C-1 nr. 10 din 9 februarie 2012, va monitoriza, alături de structura responsabilă de cooperarea cu societatea civilă instituită de Guvern, implementarea Strategiei și a Planului de acțiuni.

Art. 4. – Comisia juridică, numiri și imunități va exercita controlul asupra executării prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

MARIAN LUPU

**Chișinău, 28 septembrie 2012.
Nr. 205.**

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A SOCIETĂȚII CIVILE PENTRU PERIOADA 2012–2015

Introducere

Dezvoltarea societății civile are o importanță cheie pentru valorile fundamentale, democratice și pluraliste ale oricărei țări, dar și pentru încurajarea implicării sociale a cetățenilor în procesele de dezvoltare. Dezvoltarea sectorului asociativ reafirmă drepturile constituționale ale cetățenilor, inclusiv dreptul la libera asociere, libertatea întrunirilor și libertatea de exprimare. Prin activitățile lor, cetățenii contribuie la o dezvoltare cuprinzătoare, la îmbunătățirea standardelor de trai și a calității vieții.

O asemenea contribuție din partea sectorului asociativ la promovarea și edificarea unei societăți democratice implică necesitatea unei cooperări intense cu instituțiile statului. Acțiunile reciproce pot să contribuie semnificativ la progrese în diverse sfere sociale pentru a răspunde adecvat problemelor existente. Organizațiile societății civile (OSC), ca parte integrantă a sistemului social, sînt o formă de exprimare a inițiativelor cetățenești, facilitînd astfel participarea activă în administrarea proceselor publice. Susținerea societății civile reprezintă o modalitate de stimulare a coeziunii sociale și de creare a capitalului social durabil. De asemenea, OSC posedă un potențial economic înalt prin rolul lor de angajatori, contribuind astfel la diminuarea șomajului. Prin urmare, este în interesul Republicii Moldova să susțină dezvoltarea sectorului asociativ, să adopte politici și un cadru favorabile activității acestuia – actor fundamental în promovarea democrației și a valorilor democratice, partener vital în identificarea și redresarea problemelor din diverse sfere sociale.

Strategia de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2012–2015 (în continuare – *Strategie*) reflectă angajamentul Republicii Moldova de a consolida în mod sistematic condițiile pentru dezvoltarea rapidă și progresivă a societății civile. Fiind edificată pe principiile încrederii reciproce, parteneriatului, transparenței, participării, nonpartizanatului politic, Strategia continuă eforturile demarate în cadrul strategiei precedente de dezvoltare a societății civile (perioada 2009–2011). Documentul a fost elaborat în parteneriat cu Consiliul Național al ONG din Republica Moldova, cu sușinere financiară a Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID), în cadrul Programului „Consolidarea societății civile în Moldova” (MCSSP), implementat de FHI 360.

Scopul Strategiei este crearea unui cadru favorabil pentru dezvoltarea unei societăți civile active, capabile să contribuie progresiv la dezvoltarea democratică a Republicii Moldova, să stimuleze coeziunea ei socială și să dezvolte capitalul ei social. Dat fiind faptul că nu există o definiție general acceptată a termenului de

„societate civilă”, în sensul prezentei Strategii este luată ca bază definiția Organizației Națiunilor Unite: „entități nonprofit, grupuri voluntare de cetățeni, organizate la nivel local, național și internațional pentru a scoate în evidență probleme de interes public. Totalmente orientate spre și create de persoane cu interese comune, acestea realizează diverse servicii și funcții umanitare, reprezintă nevoile cetățenilor în fața structurilor guvernamentale, monitorizează implementarea politicilor și a programelor și susțin participarea sectorului civil la nivel comunitar”¹.

Documentul urmărește implementarea a trei **obiective generale**: (I) Consolidarea cadrului de participare a societății civile la elaborarea și monitorizarea implementării politicilor publice; (II) Promovarea și consolidarea durabilității financiare a societății civile; (III) Dezvoltarea spiritului civic activ și a voluntariatului. În urma realizării Strategiei sînt preconizate următoarele **rezultate**: (I) Edificarea unui sistem eficient de participare a OSC la procesul decizional; (II) Instituirea mecanismelor adecvate pentru asigurarea viabilității financiare a OSC; (III) Înregistrarea unei creșteri semnificative a participării cetățenilor în activitățile de voluntariat și în procesele de dezvoltare a țării.

1. Contextul și factorii determinanți ai Strategiei

Strategia continuă eforturile demarate în cadrul strategiei precedente de dezvoltare a societății civile (perioada 2009–2011), aprobată prin Hotărîrea Parlamentului nr. 267-XVI din 11 decembrie 2008. Deși planul de acțiuni al strategiei respective nu a fost aprobat, unele activități ce vizează dezvoltarea societății civile au fost implementate. Au fost elaborate și adoptate modificări la Legea cu privire la asociațiile obștești în partea ce ține de statutul de utilitate publică. Pe lângă Ministerul Justiției a fost creat un grup de lucru pentru modificarea legislației necomerciale. Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea cu privire la voluntariat, astfel inițiind edificarea unui cadru favorabil pentru desfășurarea activităților de voluntariat. A fost adoptată Legea cu privire la serviciile sociale, care recunoaște asociațiile obștești drept prestator de servicii sociale. A fost lansat Programul de granturi pentru OSC de tineret și a fost elaborat cadrul legal respectiv. De asemenea, au fost elaborate indicații metodologice cu privire la particularitățile contabilității în organizațiile necomerciale.

Factorii determinanți ai Strategiei rezidă în numărul relativ mic de OSC raportat la 1000 de locuitori, proporția mică a ONG active, nivelul scăzut de participare a OSC la procesul decizional, viabilitatea financiară diminuată a OSC, spiritul civic redus și lipsa infrastructurii de voluntariat. O descriere mai detaliată a acestor factori este prezentată în secțiunile acestui capitol.

¹ <http://www.ngo.bham.ac.uk/Definingfurther.htm>

1.1. Societatea civilă din Republica Moldova: date generale

Actualmente în Republica Moldova sînt înregistrate peste 8200 de OSC. Majoritatea organizațiilor înregistrate (aprox. 65%) sînt localizate în municipiul Chișinău, deși această unitate teritorial-administrativă reprezintă doar aproximativ 25% din populația totală a țării. Conform estimărilor, în regiunea transnistreană a Republicii Moldova sînt înregistrate peste 1000 de OSC, care contribuie, într-o anumită măsură, atît la reprezentarea intereselor cetățenilor din regiune, cît și la stabilirea de contacte între cele două maluri ale Nistrului. Republica Moldova are aproximativ 1,9 de OSC raportat la 1000 de locuitori, ceea ce reprezintă un anumit progres comparativ cu Ucraina (1,2) și cu Federația Rusă (1,6). Însă acest număr este excesiv de mic în comparație cu alte țări din regiune, inclusiv România (2,9), Macedonia (5,6), Ungaria (6,6), Croația (9,6)².

Conform estimărilor, doar circa 25% din numărul total al OSC sînt suficient de active și dezvoltă diferite proiecte și inițiative³. Una din cauzele numărului redus de ONG active este lipsa unor surse de finanțare din interiorul țării prin intermediul finanțărilor publice și private, cît și lipsa unor mecanisme de generare a veniturilor prin prestarea de servicii. În Republica Moldova a lipsit ca atare și o politică clară de susținere și dezvoltare a sectorului asociativ.

În prezent, OSC din Republica Moldova activează în domenii foarte variate și sînt implicate în diverse domenii. Analizînd situația în termeni cantitativi, constatăm că aproape jumătate dintre organizații lucrează fie în domeniul social, fie în cel al educației. Fiecare a zecea organizație neguvernamentală lucrează în domeniul drepturilor omului, iar alte 7,4% – în sectorul de tineret. Preocupările față de mediul ambiant reprezintă domeniul de activitate pentru 6,5% dintre organizații, iar 4,3% sînt interesate de dezvoltarea economică. Mass-media constituie o preocupare pentru 3,4% dintre organizații. O evoluție spectaculoasă în termeni cantitativi au înregistrat organizațiile din domeniul dezvoltării comunitare⁴.

În linii generale, OSC din Republica Moldova activează pentru toate categoriile de cetățeni. Totuși, acestea desfășoară activități orientate preponderent în beneficiul copiilor și al tinerilor (60,3%). Persoanele în etate (bătrînii, pensionarii, veteranii) și grupurile profesionale beneficiază de susținerea a 17,8% și, respectiv, 17% dintre organizații. În serviciul femeilor activează 4,6% dintre OSC, iar fiecare a zecea organizație neguvernamentală a declarat că instituțiile de stat sînt principalii lor beneficiari. De asemenea, o organizație din zece activează în beneficiul persoanelor socialmente defavorizate, iar 7,8% activează în folosul altor OSC. Asociațiile acordă o atenție mai mică categoriilor de persoane defavorizate. Astfel, doar 4,6% dintre organizații lucrează pentru persoanele cu dizabilități, 3% –

² Cifrele sînt aproximative și au fost calculate în baza studiului *2010 NGO Sustainability Index*, disponibil online la http://transition.usaid.gov/locations/europe_eurasia/dem_gov/ngoindex/reports/2011/2010complete_document.pdf

³ Contact (2011). Studiul „Transparența și durabilitatea financiară a organizațiilor neguvernamentale din Moldova”, p. 6. http://www.fhi360.md/files/Raportul_Studiu_de_Transparența_si_durabilitatea_ONG_Final.pdf

⁴ PNUD (2007). Studiul privind dezvoltarea organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova, p. 7–13. http://www.undp.md/publications/doc/Studiu_DSC.pdf

pentru diverse tipuri de minorități și 2,7% – pentru victimele diferitelor forme de abuz. În același timp, 7,8% dintre organizații activează pentru toți cetățenii⁵.

Cadrul juridic al OSC nonprofit din Republica Moldova recunoaște trei forme distincte de organizare: asociații obștești, fundații și instituții private. Legislația de bază include Legea cu privire la asociațiile obștești (1996), Legea cu privire la fundații (1999) și Codul civil (2002). Majoritatea copleșitoare a OSC din Republica Moldova sînt înregistrate în calitate de asociații obștești. Legea cu privire la asociațiile obștești a fost modificată în anii 2007 și, respectiv, 2010 pentru a o aduce în conformitate cu Codul civil și a stabili reguli mai permissive pentru asociațiile obștești în obținerea statutului de utilitate publică. În total, 670 de OSC au deținut statutul de utilitate publică în diferite perioade și doar aproximativ 40% din aceste organizații revendică permanent statutul de utilitate publică. Numărul organizațiilor din municipiul Chișinău care dețin statutul de utilitate publică oscilează în jurul a 170–190 de organizații. În anii 2010–2011, numărul de organizații din afara Chișinăului care dețin certificatul de utilitate publică a crescut pînă la 120–130.

1.2. Participarea societății civile la procesul decizional

Una dintre problemele actuale majore este înstrăinarea cetățenilor față de procesul de guvernare. În acest context, ca și în multe altele, societatea civilă constituie un element important al procesului democratic. Aceasta le oferă cetățenilor o cale alternativă, alături de cea a partidelor politice și de cea a lobby-urilor, de canalizare a opiniilor diverse și de asigurare a unor interese variate în procesul de luare a deciziilor.

Participarea scăzută a societății civile la procesul decizional are la bază o serie de cauze, inclusiv curențe de ordin legislativ privind asigurarea transparenței decizionale, practici instituționale defectuoase la nivelul APC (administrației publice centrale) și APL (administrației publice locale), capacitatea redusă a OSC de a participa la procesul de luare a deciziilor, deficiențele sistemului educațional privind cetățenia democratică, nivelul social economic de dezvoltare și, în consecință, lipsa unei clase de mijloc viguroase și interesate în participarea publică, problemele de percepție prin care participarea publică a ONG era privită drept implicare politică, lipsa de programe ale donatorilor, care ar fi stimulat mai activ participarea societății civile.

Deși există un cadru legislativ consacrat transparenței decizionale, o serie de prevederi sînt difuze. Legea privind transparența în procesul decizional⁶ nu prevede în mod expres publicarea proiectelor de decizii, împreună cu anunțul despre inițierea elaborării acestora, pe paginile web ale autorităților APC, ceea ce creează confuzii la aplicare. Termenul-limită de cel mult 15 zile lucrătoare pentru prezentarea recomandărilor asupra proiectelor de decizii oferă autorităților APC posibilitatea de a stabili termene nejustificat de scurte și astfel de a limita

⁵ Ibid

⁶ Legea nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008.

participarea părților interesate la procesul decizional. Similar, Regulamentul cu privire la procedurile de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor⁷ (în continuare – *Regulament*), permite informarea discreționară a societății civile de către autoritățile APC cu privire la proiectele de decizii inițiate, evitarea informării obligatorii despre începerea elaborării tuturor proiectelor de decizii inițiate. Regulamentul nu prevede includerea în dosar a recomandărilor parvenite de la societatea civilă, ceea ce duce la diminuarea încrederii cetățeanului în acest proces. Regulamentul conține prevederi difuze privind accesul la dosar și la sinteza recomandărilor, ceea ce duce la plasarea selectivă a acestora pe paginile web ale autorităților APC⁸.

Deși au fost înregistrate progrese semnificative în aplicarea legislației privind transparența decizională⁹, nu toate autoritățile s-au conformat prevederilor legislației. Conform rapoartelor independente, o parte din paginile web ale autorităților APC nu aveau create rubrici speciale dedicate transparenței decizionale. De asemenea, doar o parte din autoritățile APC au plasat pe paginile lor web oficiale regulile interne privind procedurile de informare, consultare și participare la procesul de elaborare și adoptare a deciziilor. În multe cazuri pe paginile web ale autorităților APC nu este plasată informația privind numele și datele de contact ale persoanei responsabile cu consultarea publicului cu privire la procesul decizional. Nu toate proiectele de decizii sînt făcute publice, multe dintre acestea sînt postate fără indicarea datei și a termenului-limită de prezentare a comentariilor. Majoritatea autorităților APC nu postează pe paginile lor web sinteza recomandărilor primite și a deciziilor luate în legătură cu contribuțiile părților interesate. Rămîne o practică frecventă adoptarea în regim de urgență a proiectelor în cadrul ședințelor de guvern, fără informarea și consultarea prealabilă a părților interesate¹⁰. La nivel local, există o pagină web în care sînt plasate doar deciziile adoptate (www.actelocale.md), nu și proiectele de decizii, fapt ce ar facilita participarea OSC și a constituenților acestora la procesul decizional.

O altă cauză care determină diminuarea capacităților OSC este lipsa de suport la nivel național pentru asociațiile care monitorizează implementarea politicilor publice și contribuie activ la identificarea acțiunilor de optimizare a acestora. Deși în țările occidentale există numeroase practici pozitive de susținere din resurse bugetare a ONG care desfășoară activități și programe de monitorizare a calității guvernării („watchdog”), în Republica Moldova aceste practici încă nu au fost implementate. Punerea în aplicare a unor astfel de mecanisme ar contribui

⁷ Aprobat prin Hotărîrea de Guvern nr. 96 din 16 februarie 2010 cu privire la acțiunile de implementare a Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

⁸ ADEPT (2011). Raport final de monitorizare a respectării transparenței decizionale. Iulie – decembrie 2011, accesibil online la <http://www.e-democracy.md/files/final-report-transparency-2011.pdf>

⁹ Raport de monitorizare și evaluare a realizării reformei administrației publice centrale în Republica Moldova, anul 2010, accesibil online la <http://cancelaria.gov.md/lib.php?l=ro&idc=333&>

¹⁰ ADEPT (2011). Raport final de monitorizare a respectării transparenței decizionale. Iulie – decembrie 2011, accesibil online la <http://www.e-democracy.md/files/final-report-transparency-2011.pdf>

semnificativ la creșterea participării OSC la procesele de luare a deciziilor și de monitorizare a implementării politicilor.

Dezvoltarea cooperării cu societatea civilă este o activitate complexă care implică o abordare intersectorială și interinstituțională. Actualmente în Republica Moldova, la nivelul autorităților publice centrale, lipsește o structură de coordonare a cooperării cu societatea civilă. Asemenea structuri există și activează cu succes în mai multe state europene, inclusiv în Franța, Marea Britanie, Ungaria, Macedonia, Slovacia, Cehia, Croația¹¹. Deși au fost efectuați anumiți pași concreți pentru a asigura un dialog permanent dintre autoritățile publice și societatea civilă, instituționalizarea acestei cooperări rămîne a fi problematică. Prin Hotărîrea de Guvern nr. 11 din 19 ianuarie 2010 a fost creat Consiliul Național pentru Participare (CNP). Conform documentului, acesta urmează a fi asistat de Direcția politici, planificare strategică și asistență externă a Cancelariei de Stat. Această structură are o listă cuprinzătoare de atribuții, însă capacități reduse pentru a asigura dialogul și comunicarea permanentă cu societatea civilă.

Pe de altă parte, sînt multe alte rețele de ONG care se ocupă de politici pentru dezvoltarea sectorului pe care îl reprezintă – Consiliul Național al ONG din Republica Moldova, Alianța ONG active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei, Alianța Organizațiilor pentru Persoanele cu Dizabilități, Rețeaua ONG ce activează în domeniul HIV/SIDA, ITS și narcomaniei, Alianța Anticorupție, Forul Organizațiilor de Femei din Republica Moldova, Clubul Politic al Femeilor 50/50. Unele rețele au o experiență semnificativă de colaborare cu ministerele de resort: de exemplu, Coaliția pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat și Consiliul Național al Tineretului din Moldova au inițiat politici de durată în parteneriat cu Ministerul Tineretului și Sportului și cu Ministerul Educației.

1.3. Viabilitatea financiară a OSC

În Republica Moldova au fost înregistrate progrese limitate în implementarea mecanismelor financiare și fiscale în favoarea OSC. Asigurarea viabilității financiare reprezintă un aspect esențial în dezvoltarea sectorului asociativ din Republica Moldova, iar progresele înregistrate în ultima perioadă sînt insuficiente pentru garantarea durabilității acestuia.¹² Pe parcursul implementării strategiei precedente de dezvoltare a societății civile (perioada 2009–2011) s-au înregistrat doar progrese limitate la capitolul politici fiscale pentru consolidarea societății civile, însă practic lipsește un mediu favorabil pentru asigurarea durabilității financiare a OSC, inclusiv prin finanțare publică directă și indirectă, filantropie privată, generare de venituri proprii.¹³

¹¹ ECNL, ICNL (2011). European Practices on Implementation of Policy Documents and Liaison Offices that Support Civil Society Development. <http://www.icnl.org/research/resources/ngogovcoop/paperpol.pdf>

¹² Rezoluțiile Forumului ONG din 15–16 decembrie 2008, <http://consiliulong.md/ro/forum/show/2>

¹³ Rezoluțiile Forumului ONG din ediția VI, 23-24 iunie 2011, Chișinău, <http://consiliulong.md/ro/forum/show/8>, și Forumul ONG din Republica Moldova, ediția a V-a, desfășurat în perioada 15–16 decembrie 2008, la Chișinău, <http://consiliulong.md/ro/forum/show/2>, Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului, CREDO (2011).

OSC din Moldova sînt excesiv de dependente de sursele de finanțare din exterior. Conform studiilor în acest domeniu, bugetele organizațiilor neguvernamentale provin, în proporție de 80–95%, din resursele donatorilor externi¹⁴. Conform estimărilor, marea majoritate a resurselor financiare ale ONG se formează din granturi (92%), în timp ce serviciile oferite contra plată reprezintă 6% din bugetele organizațiilor neguvernamentale, iar „alte surse”, cum ar fi cotizațiile de membru sau donațiile individuale, reprezintă doar aproximativ 2%¹⁵.

Situația în Republica Moldova la acest capitol este alarmantă și din perspectivă regională. În comparație cu situația în țările din regiune, Moldova este țara avînd cea mai mare dependență de sursele de finanțare din exterior. Astfel, conform unor studii privind durabilitatea financiară a ONG în mai multe țări europene, inclusiv România, Polonia, Ungaria, Cehia și Slovacia, marea majoritate a resurselor financiare ale ONG, aproximativ 43%, se formează din modalități de generare a veniturilor proprii, inclusiv din cotizații de membru, activități economice, servicii contra plată, venitul generat de investiții. În țările menționate, suportul sectorului public se poziționează de asemenea ca o sursă semnificativă de venit și constituie aproximativ 35%. Această categorie este urmată de surse ce rezultă din filantropia privată (22%), inclusiv din facilitățile fiscale pentru agenții economici privați, facilitățile fiscale individuale, contribuția voluntarilor¹⁶.

Sursele interne de autofinanțare sînt insuficient de dezvoltate și valoarea celor existente este redusă. Experiența internațională demonstrează că sînt necesare mai multe mecanisme și instrumente de stimulare a durabilității financiare a societății civile. Experiența țărilor din regiune și a democrațiilor avansate demonstrează că este necesară instituirea unui climat favorabil pentru punerea în aplicare a celor trei seturi de mecanisme pentru asigurarea viabilității financiare ale OSC: (I) finanțarea publică directă și indirectă – facilități/scutiri fiscale, granturi, subsidii bugetare, granturi pentru anumite scopuri de utilitate publică, contracte pentru prestarea unor servicii sociale; (II) filantropia privată – facilități fiscale pentru donatori, inclusiv prin deducerea donațiilor, direcționarea unui procent din impozitul pe venit al contribuabililor și (III) generarea de venituri – instituirea unui mediu favorabil pentru desfășurarea activităților economice, facilitarea fiscală a activităților de antreprenariat social etc.

La momentul actual, în cadrul a două ministere există practici pozitive de finanțare publică directă a OSC. Astfel, în cadrul Ministerului Mediului funcționează Fondul Ecologic care are menirea să colecteze resurse și să susțină măsurile de protecție a mediului și de reconstrucție a ecosistemelor, inclusiv prin acordarea de sprijin financiar organizațiilor ecologiste neguvernamentale în baza unui program special de granturi pentru proiectele destinate protecției mediului

Consolidarea financiară a societății civile prin introducerea mecanismului de direcționare a unei părți din impozit către organizațiile necomerciale de utilitate publică.

¹⁴ USAID (2011). 2010 NGO Sustainability Index, p. 141.

¹⁵ Contact (2011). Studiul „Transparența și durabilitatea financiară a organizațiilor neguvernamentale din Moldova”, p. 6.

¹⁶ ICNL (2005). Laws and Other Mechanisms for Promoting NGO Financial Stability, p. 2.

înconjurător¹⁷. În mod similar, în cadrul Ministerului Tineretului și Sportului au fost inițiate cu succes programe de susținere a programelor și proiectelor de tineret desfășurate de către OSC de tineret¹⁸.

Dintre mecanismele de promovare a filantropiei private, în prezent funcționează, doar parțial, deducerea donațiilor. Studiile anterioare au demonstrat că impactul bugetar al mecanismului de filantropie procentuală este nesemnificativ. Efectele pozitive în urma aplicării politicilor menționate sînt multiple, inclusiv accesibilitatea și interesul mai mare din partea societății civile¹⁹.

În principiu, organizațiile necomerciale pot desfășura activități economice auxiliare prevăzute de statutele acestora. Această prevedere nu este aplicată în practică din diverse motive, inclusiv datorită faptului că OSC nu cunosc modalități practice de aplicare, dar și din cauza reticenței autorităților. Sectorul necomercial este tratat în Republica Moldova la fel ca organizațiile comerciale, lipsesc standardele naționale de contabilitate și exigențele relevante de raportare pentru OSC, care ar permite sporirea gradului de cunoaștere de către societate a activității organizațiilor necomerciale.

Dezvoltarea sectorului asociativ este strîns legat de responsabilitatea organizațiilor neguvernamentale din punctul de vedere al evidenței contabile, al respectării obligațiilor fiscale, al raportării financiare și de asigurarea transparenței activităților desfășurate. Analizînd situația actuală, putem constata unele impedimente în responsabilizarea organizațiilor neguvernamentale: absența standardelor naționale de contabilitate pentru ONG, raportare financiară dificilă, similară agenților economici, organizații neguvernamentale care nu țin evidența contabilă și nu o raportează conform legislației în vigoare. Standardele actuale de contabilitate reflectă esența sectorului comercial și nu evidențiază informația clară despre rezultativitatea și eficiența activităților OSC pentru beneficiarii acestora²⁰.

1.4. Spiritul civic și voluntariatul

Prima cauză a spiritului civic redus este lipsa infrastructurii de voluntariat. A doua cauză rezidă în accesul insuficient al copiilor și al tinerilor la servicii de educație nonformală de calitate, precum și la oportunități de participare la viața socială.

Atitudinea față de voluntariat este un aspect important, deoarece societatea moldovenească nu sesizează importanța activităților de interes public neremunerate. Motivele pentru care cetățenii nu se implică în acțiuni de voluntariat țin, pe de o parte, de anumite aspecte materiale, de valori, fiind legate de insuficiența informației, iar pe de altă parte, de neimplicarea activă a ministerelor

¹⁷ Hotărîrea de Guvern nr. 988 din 21 septembrie 1998.

¹⁸ Hotărîrea de Guvern nr. 1213 din 27 decembrie 2010.

¹⁹ Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului, CReDO (2011). Consolidarea financiară a societății civile prin introducerea mecanismului de direcționare a unei părți din impozit către organizațiile necomerciale de utilitate publică.

²⁰ Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului, CReDO (2010). Evaluarea impactului modificărilor legislative referitoare la utilitatea publică asupra organizațiilor obștești.

de resort în implementarea prevederilor Legii voluntariatului și neajustarea cadrului legal conex acestei legi.

Un alt motiv de neimplicare a cetățenilor este lipsa elementelor structurale de bază ale unei infrastructuri de voluntariat – cum ar fi centre de voluntariat, rețele de instituții gazdă și rețele de firme din business – care să suporte toate tipurile de voluntariat. Această situație se datorează lipsei de viziune și de resurse a actorilor implicați (autorități publice, societatea civilă și business) și faptului că autoritățile publice nu inițiază parteneriate reale pentru dezvoltarea sectorului de voluntariat.

Lipsa de informație și de implicare în activități de voluntariat face ca autoritățile publice, de multe ori și societatea civilă, să nu conștientizeze cu adevărat importanța voluntariatului, cu toate că activitatea de voluntariat este recunoscută ca un factor important de compensare a insuficienței acțiunilor guvernamentale sau a lipsei de funcționalitate a piețelor de servicii, care de asemenea compensează deficitul bugetar, reduce cheltuielile statului, contribuie la descentralizarea și debirocratizarea procesului de prestare a serviciilor, produce efecte pozitive vizibile asupra mediului economic și mediului infracțional²¹.

O altă cauză a spiritului civic redus este accesul insuficient al copiilor și tinerilor la o educație de calitate, inclusiv la educația nonformală pentru cetățenia democratică, activismul social și participarea în procesul decizional. Educația sistematică pentru cetățenia democratică activă, care afectează gradul de informare al persoanelor, formarea opiniei publice și adoptarea unor valori democratice, implică cooperarea dintre instituțiile de învățământ, societatea civilă și mass-media. Actualmente există lacune evidente în programele sistemului de învățământ din Republica Moldova în ceea ce privește promovarea de valori, atitudini, cunoștințe și abilități necesare pentru participarea activă a cetățenilor în procesele democratice la nivel politic și social.

În anul 2009, în Republica Moldova a fost desfășurată o evaluare a educației nonformale (ENF) pentru a estima contribuția acesteia în dezvoltarea activismului civic al tinerilor și dezvoltarea abilităților și competențelor pentru o tranziție ușoară spre adolescență. Constatările evaluărilor asupra valorii educației nonformale sînt încurajatoare. Cu toate acestea studiul relevă și anumite probleme și provocări. Tinerii din localitățile rurale, grupurile etnice minoritare și tinerii cu dizabilități sînt prea frecvent excluși de la participarea în activitățile educației nonformale deoarece nu dispun de informație, de acces la infrastructură, precum transportul sau contactele cu instituțiile care oferă asemenea activități și servicii. Lipsește un sistem robust de certificare care ar face ca educația nonformală să devină un instrument eficient pentru mulți tineri, fără a-i compromite flexibilitatea și adaptabilitatea. Dependența excesivă de finanțarea externă poate submina durabilitatea programelor. Evaluarea activităților de educație nonformală creează

²¹ TDV (2012). Studiul „Infrastructura voluntariatului corporativ în Republica Moldova: potențial și cale de urmat”, p. 7–9, disponibil online la <http://tdvmoldova.wordpress.com/biblioteca-virtuala/>

dificultăți deoarece aceste activități sînt diverse și difuze – există diverse variații și diverse termene, acțiuni și rezultate care îngreunează procesul de evaluare.

2. Principiile cooperării dintre autorități și societatea civilă în contextul Strategiei

Reprezentanții OSC și ai autorităților publice împărtășesc aceleași valori și se conduc de următoarele principii în procesul de cooperare:

Activism civic și implicare

Prin activism civic, în acest context, se subînțelege participarea din proprie inițiativă a cetățenilor la viața publică și la procesul de soluționare a problemelor în cadrul comunității locale, ceea ce reprezintă o componentă esențială a unei societăți democratice. Autoritățile publice susțin activitatea civică prin crearea unui cadru legal favorabil, prin informarea opiniei publice despre activitățile lor, prin implicarea OSC în procesul de planificare și de implementare a deciziilor.

Încredere

O societate deschisă și democratică se bazează pe interacțiunea onestă între actorii din toate sectoarele – public, privat și nonprofit. Deși ONG și autoritățile publice au de jucat roluri diferite, obiectivul comun de a îmbunătăți viețile oamenilor poate fi atins în mod satisfăcător doar dacă se bazează pe încredere, ceea ce implică transparență, respect și încredere reciprocă.

Parteneriat

Parteneriatele dintre OSC și autoritățile publice permit implicarea activă și stabilirea responsabilităților astfel încît problemele din societate să fie soluționate cît mai eficient. Funcționarea instituțiilor publice în mod transparent creează și cultivă o mai mare încredere a cetățenilor și reconfirmă legitimitatea acestor instituții. Autoritățile publice înțeleg importanța implicării OSC în soluționarea problemelor comunităților locale, contribuind la dezvoltarea mecanismelor de colaborare existente.

Responsabilitate, transparență și răspundere

Acționînd în interes public, atît OSC, cît și autoritățile publice manifestă deschidere, responsabilitate și răspundere pentru activitățile desfășurate și pentru utilizarea resurselor.

Independența politică a inițiativelor civice

OSC promovează principiul nonpartizanatului, care înseamnă nealinierea la nicio ideologie sau politică de partid, păstrarea unei atitudini civice responsabile, susținînd pluralitatea de opțiuni politice și ideologice, fiind libere și independente în stabilirea scopurilor, în luarea deciziilor și în desfășurarea activităților.

Dezvoltarea durabilă și echilibrată

În activitățile lor și în cadrul cooperării, OSC și autoritățile publice pornesc de la principiul dezvoltării durabile și echilibrate.

Egalitatea de oportunități

Autoritățile publice au ca scop respectarea oportunităților egale pentru toți cetățenii întru realizarea drepturilor fundamentale ale omului. Prin modul său de a fi, OSC verbalizează necesitățile și interesele diferitelor grupuri sociale, în mod particular ale celor defavorizate și marginalizate: populația săracă, femeile, populația de etnie romă, persoanele cu dizabilități și alte grupuri sociale. Coeziunea socială, ca prioritate a acestei Strategii, poate fi atinsă în cazul în care principiile egalității și nediscriminării vor fi respectate.

3. Obiectivele generale și specifice ale Strategiei

Strategia este elaborată pentru a crea un cadru comun pentru toate eforturile de dezvoltare a societății civile în Republica Moldova prin acțiuni realiste și concrete.

Scopul

Strategia are ca scop crearea unui cadru favorabil pentru dezvoltarea societății civile active, capabile să contribuie progresiv la dezvoltarea democratică a Republicii Moldova, să stimuleze coeziunea ei socială și să dezvolte capitalul ei social.

Obiective generale

1. Consolidarea cadrului de participare a societății civile la elaborarea și monitorizarea implementării politicilor publice.
2. Promovarea și consolidarea durabilității financiare a societății civile.
3. Dezvoltarea spiritului civic activ și a voluntariatului.

Rezultate preconizate	Indicatori de progres
Este edificat un sistem eficient de participare a OSC în procesul decizional	Ponderea proiectelor de decizii consultate cu OSC
Sînt instituite mecanisme adecvate pentru asigurarea viabilității financiare a OSC	Ponderea veniturilor ONG din granturi, activități economice, filantropie privată, alte surse
Este înregistrată o creștere semnificativă a participării cetățenilor la activitățile de voluntariat și la procesele de dezvoltare a țării	Numărul de persoane implicate în activități de voluntariat

Obiectiv general 1. Consolidarea cadrului de participare a societății civile la elaborarea și monitorizarea implementării politicilor publice

Implementarea acestui obiectiv va fi posibilă prin realizarea a 3 obiective specifice.

Primul obiectiv specific vizează dezvoltarea mecanismului instituțional de colaborare între instituțiile statului și societatea civilă în procesele de elaborare, monitorizare și de evaluare a politicilor publice. Urmînd bunele practici din țările occidentale, autoritățile vor institui la nivelul Guvernului structura responsabilă de cooperarea cu societatea civilă. Va fi consolidată cooperarea dintre Parlament și societatea civilă.

Al doilea obiectiv specific ține de consolidarea capacităților de participare a autorităților publice și OSC în procesul de elaborare și monitorizare a implementării politicilor publice. Vor fi desfășurate activități comune de instruire și programe de stimulare a participării OSC în procesul decizional.

Prin intermediul celui de-al treilea obiectiv specific va fi îmbunătățit cadrul legal în domeniul transparenței decizionale. De asemenea, vor fi îmbunătățite mecanismele existente și adoptate noi măsuri de garantare a transparenței activității atât a ramurii legislative, cât și a celei executive la toate nivelele. Vor fi coroborate politicile conexe cu dezideratul participării la procesele politice din țară. Vor fi create și valorificate noi mecanisme consolidate de participare a OSC la procesul de luare a deciziilor.

Obiective specifice

1.1. Dezvoltarea mecanismelor instituționale de colaborare între autoritățile publice și societatea civilă

Implementarea acestui obiectiv specific este imperativă pentru a îmbunătăți condițiile de participare a OSC în procesele decizionale. Crearea structurii responsabile de cooperarea cu societatea civilă va fortifica relația dintre Guvern și OSC. De asemenea, modificarea concepției de cooperare între Parlament și societatea civilă va consolida cooperarea dintre autoritatea legislativă și OSC.

Activități

1.1.1. Elaborarea cadrului legal și instituirea, la nivelul Guvernului, a structurii responsabile de cooperarea cu societatea civilă.

1.1.2. Consolidarea mecanismului de cooperare dintre Parlament și societatea civilă.

Rezultate preconizate	Indicatori de progres
Structura responsabilă de cooperarea cu societatea civilă este instituită și asigură eficient cooperarea cu OSC	Numărul de evenimente organizate; numărul de OSC implicate în activitățile inițiate de structura responsabilă de cooperarea cu societatea civilă
Concepția de cooperare între Parlament și societatea civilă este modificată și asigură interacțiunea adecvată dintre	Numărul de evenimente organizate de Parlament în domeniul transparenței decizionale

forul legislativ și societatea civilă	și al cooperării cu OSC; numărul de OSC implicate
---------------------------------------	---

1.2. Consolidarea capacităților funcționarilor de stat și ale OSC de colaborare în procesul de elaborare și monitorizare a implementării politicilor publice

Participarea societății civile în procesele decizionale depinde în mare măsură de capacitățile autorităților de a asigura cooperarea în acest domeniu. Organizarea de instruirii comune ale reprezentanților autorităților publice și ai OSC în domeniul transparenței decizionale va consolida relația dintre instituțiile statului și societatea civilă și va contribui implicit la sporirea participării OSC în procesul decizional.

Activități

1.2.1. Instruirea adecvată a persoanelor responsabile de asigurarea transparenței decizionale la toate nivele și a reprezentanților OSC.

1.2.2. Organizarea evenimentelor de stimulare a participării OSC, mass-mediei și autorităților publice la procesele decizionale.

Rezultate preconizate	Indicatori de progres
Reprezentanții autorităților publice de toate nivelele și reprezentanții OSC colaborează activ în procesul de elaborare și monitorizare a implementării politicilor publice	Numărul de autorități publice centrale care asigură transparența procesului decizional (conform rapoartelor independente de monitorizare)
Autoritățile publice promovează activ participarea OSC la procesele decizionale	Numărul de evenimente organizate; numărul de reprezentanți ai OSC implicați în aceste evenimente

1.3. Îmbunătățirea mecanismelor existente și adoptarea unor noi măsuri de garantare a transparenței activității atât a ramurii legislative, cât și a celei executive de toate nivelele, de la Parlament și Guvern pînă la consiliile raionale, locale și primării

Acest obiectiv este complementar inițiativelor precedente, promovînd realizarea unui set de măsuri care să asigure participarea OSC atât la nivel central cât și local. Eliminarea curenților de ordin legislativ privind asigurarea transparenței decizionale, coroborarea politicilor conexe cu dezideratul transparenței decizionale sînt extrem de importante pentru a asigura participarea plenară a OSC la procesul decizional. Actualizarea și utilizarea informației privind părțile interesate, împreună cu utilizarea metodelor novatoare de promovare a participării, reprezintă catalizatori suplimentari ai participării OSC la procesele decizionale. Pentru a impulsiona participarea activă a OSC locale se impune crearea unor platforme de publicare a proiectelor de decizii la nivel local. De

asemenea, sînt necesare eforturi pentru a promova participarea persoanelor cu dizabilități la procesul decizional.

Activități

1.3.1. Modificarea legislației de bază și a celei conexe pentru a elimina carențele în domeniul asigurării transparenței decizionale.

1.3.2. Crearea, la nivel național, a mecanismelor novatoare de promovare a participării OSC la procesul decizional.

1.3.3. Crearea, la nivel local, a mecanismelor care să permită accesibilitatea informației privind proiectele de decizii, sintezele recomandărilor și participarea OSC la procesul decizional.

1.3.4. Promovarea participării persoanelor cu dizabilități la procesul decizional.

Rezultate preconizate	Indicatori de progres
Cadrul normativ modificat asigură participarea plenară a societății civile la procesul decizional	Opiniile experților independenți privind amendarea cadrului normativ
La nivel național sînt create mecanisme novatoare de promovare a participării OSC la procesul decizional	Numărul de ONG care au utilizat mecanismele novatoare de participare
La nivel local sînt instituite mecanisme care permit accesul la informația privind proiectele de decizii, sintezele recomandărilor și participarea OSC la procesul decizional	Ponderea proiectelor de decizii consultate cu OSC la nivel local
Autoritățile au inițiat examinarea unor modalități de a asigura accesibilitatea informației și promovarea participării persoanelor cu dizabilități	Opiniile experților independenți privind recomandările propuse în vederea sporirii participării persoanelor cu dizabilități la procesul decizional

Obiectiv general 2. Promovarea și consolidarea durabilității financiare a societății civile

Acest obiectiv general se va realiza prin implementarea a 4 obiective specifice.

Primul obiectiv ține de încurajarea participării cetățenilor și a sectorului privat pentru susținerea societății civile. Urmînd practicile pozitive ale mai multor țări din regiune, inclusiv ale Ungariei, României, Slovaciei, Lituaniei, Poloniei, autoritățile publice centrale vor institui un cadru de susținere fiscală mai favorabil OSC prin filantropia procentuală și facilitățile fiscale pentru activități economice.

Prin intermediul celui de-al doilea obiectiv, instituțiile statului vor consolida accesul și participarea societății civile la implementarea politicilor de stat prin intermediul contractării sociale. În baza Legii cu privire la serviciile sociale vor fi

adoptate regulamente corespunzătoare și vor fi consolidate capacități la nivelul APC și APL, fapt care va permite accesul efectiv al OSC la contractele sociale.

Al treilea obiectiv este dedicat creării mecanismelor pentru susținerea OSC de către stat. Armonizarea politicilor de finanțare a OSC și examinarea mecanismelor instituționale suplimentare de susținere a OSC vor contribui semnificativ la sporirea durabilității financiare a ONG.

Al patrulea obiectiv vizează transparența financiară și responsabilitatea societății civile. Vor fi valorificate standardele naționale de contabilitate și raportare financiară. Instituțiile statului vor examina posibilitățile de amnistiere condiționată și repunere în legalitate a OSC care au avut sisteme defectuoase de evidență contabilă. OSC vor promova activ și vor aplica Codul de etică și de conduită a organizațiilor necomerciale.

Obiective specifice

2.1. Încurajarea participării cetățenilor și a sectorului privat pentru susținerea societății civile

Acest obiectiv specific reprezintă elementul cheie al întregii strategii de asigurare a durabilității financiare a societății civile. Implementarea acestor activități servește drept un adevărat indicator privind implementarea politicilor de asigurare a durabilității financiare a OSC. Prin instituirea filantropiei procentuale, autoritățile publice vor crea un mecanism suplimentar și complementar de generare a veniturilor OSC. Acest instrument va fi accesibil doar pentru OSC care dețin statutul de utilitate publică. Va fi eficientizat mecanismul existent de generare a donațiilor prin deducere din venitul impozabil al persoanelor fizice și juridice. Autoritățile vor asigura facilități pentru întreprinderile sociale care activează în beneficiul persoanelor socialmente defavorizate. De asemenea, vor fi întreprinse eforturi pentru a facilita transferul de cunoștințe și deprinderi în domeniul voluntariatului sau prin recunoașterea unor cheltuieli care s-au soldat cu susținerea unor activități ale OSC.

Activități

2.1.1. Asigurarea dreptului la direcționarea unei părți din impozitul pe venit (2%) al persoanei fizice sau juridice către organizațiile necomerciale deținătoare de statut de utilitate publică.

2.1.2. Eficientizarea mecanismului de deducere a donațiilor și extinderea acestui mecanism pentru persoanele fizice.

2.1.3. Eliminarea restricțiilor pentru desfășurarea activităților economice, cu condiția respectării legislației în vigoare.

2.1.4. Valorificarea antreprenoriatului social și instituirea de facilități corespunzătoare.

Rezultate preconizate	Indicatori de progres
Politica de direcționare a unei părți a impozitului pe venit este folosită de persoanele interesate	Numărul de persoane fizice care au utilizat mecanismul de direcționare a unei părți din impozitul pe venit
Politica de deducere a donațiilor este accesibilă și aplicabilă	Numărul de persoane fizice care au utilizat mecanismul de deducere a donațiilor
Cadrul legislativ actualizat asigură un mediu propice desfășurării de către OSC a activităților economice orientate spre implementarea activităților statutare	Numărul de OSC care au beneficiat de pe urma eliminării restricțiilor
Cadrul legislativ stimulează antreprenoriatul social desfășurat de către OSC	Numărul de întreprinderi sociale create și gestionate de OSC

2.2. Sporirea accesului și a participării societății civile la implementarea politicilor de stat prin intermediul contractării sociale

Acest obiectiv specific este complementar obiectivului specific precedent, asigurând accesul OSC la contractele sociale. Vor fi adoptate regulamente corespunzătoare la nivelul APC și APL, fapt ce va permite accesul efectiv al OSC la contractele sociale. Identificarea bunelor practici în acest domeniu și dezvoltarea capacităților autorităților care implementează contractarea socială vor asigura eficientizarea acestui mecanism.

Activități

2.2.1. Elaborarea mecanismului de contractare directă a serviciilor și lucrărilor publice de către OSC.

2.2.2. Dezvoltarea capacităților autorităților care implementează contractarea socială.

2.2.3. Promovarea bunelor practici în contractarea socială.

Rezultate preconizate	Indicatori de progres
Mecanism de contractare directă a serviciilor sociale de către OSC, elaborat conform Legii cu privire la serviciile sociale	Opiniile experților privind regulamentele adoptate în domeniul contractării sociale
Autoritățile utilizează mecanismul de contractare socială	Numărul de ONG care au participat la inițiativele de contractare socială
Bunele practici identificate și diseminate	Numărul de bune practici identificate și diseminate

2.3. Crearea mecanismelor pentru susținerea OSC de către stat

Acest obiectiv specific reprezintă chintesența durabilității financiare a societății civile. Consolidarea accesului la fonduri și programe de finanțare publică, evaluarea posibilităților de instituire a unui Fond național de susținere a societății civile și de transferare a unei părți din încasările din loterie către OSC din Republica Moldova constituie elemente de bază pentru asigurarea durabilității OSC.

Activități

2.3.1. Asigurarea accesului OSC la fondurile și programele de finanțare publică prin extinderea și/sau îmbunătățirea mecanismelor existente și identificarea unor instrumente suplimentare.

2.3.2. Promovarea propunerilor de amendare a politicii bugetar-fiscale pe termen mediu în vederea instituirii mecanismelor de plată a (scutire de) TVA pentru OSC deținătoare de statut de utilitate publică la procurarea de bunuri și servicii.

2.3.3. Introducerea unor mecanisme instituționale suplimentare pentru susținerea OSC (fonduri specializate și/sau Fondul național de susținere a societății civile).

Rezultate preconizate	Indicatori de progres
Politicile ministerelor de finanțare a OSC sînt armonizate și există transparență în alocarea fondurilor	Numărul de ONG care au beneficiat de asistență prin intermediul fondurilor și programelor de finanțare publică
Politica fiscală este revizuită prin prisma facilităților la plata TVA pentru OSC deținătoare de statut de utilitate publică	Opiniile experților independenți privind recomandările propuse și/sau amendamentele adoptate
Fezabilitatea mecanismelor instituționale de susținere a OSC este examinată și sînt înaintate propuneri corespunzătoare de amendare a legislației	Opiniile experților independenți privind recomandările propuse și/sau amendamentele adoptate

2.4. Promovarea transparenței și a responsabilității societății civile

Promovarea transparenței și a responsabilității societății civile este necesară pentru ridicarea legitimității OSC în societate și pentru consolidarea încrederii societății față de utilizarea fondurilor publice și a donațiilor direcționate organizațiilor. Promovarea standardelor naționale de contabilitate și raportare financiară pentru OSC este necesară pentru că rezultatele activității OSC sînt diferite de cele ale sectorului comercial. În sectorul comercial se evidențiază profitul și dividendele plătite acționarilor. În sectorul necomercial, rezultatul activității este beneficiul public și social realizat, dar și valoarea și eficiența resurselor financiare utilizate. Prin urmare, sînt necesare rapoartele de activitate, rapoartele privind executarea bugetelor, rapoartele referitoare la veniturile,

cheltuielile și circulația mijloacelor. Această diferență fundamentală poate fi rezolvată doar prin crearea standardului necomercial de contabilitate. Standardele necomerciale de contabilitate există în multe țări, spre exemplu: în SUA, Spania, Cehia, Marea Britanie. Introducerea unei perioade de grațiere pentru ONG este necesară pentru a aduce în spațiul legal organizațiile care, din diverse considerente, nu s-au conformat rigorilor raportării. Promovarea Codului de etică prevede impulsivitatea promovării standardelor de autoorganizare a OSC. Codul de etică și conduită a fost aprobat de Forumul ONG încă în anul 2008 și revigorat prin rezoluția Forumului OSC din anul 2010. Forumul a invitat OSC să-și declare aderența la acest Cod și să promoveze aplicarea activă a Codului. Consiliul ONG a fost împuternicit să interpreteze și să pună în aplicare prevederile Codului.

Activități

2.4.1. Ajustarea standardelor naționale de contabilitate și raportare financiară pentru activitatea OSC.

2.4.2. Introducerea unei perioade de grație a OSC pentru a se conforma standardelor de contabilitate fără a fi supuse amenzilor sau penalităților pentru omiterile anterioare.

2.4.3. Promovarea Codului de etică și conduită a organizațiilor necomerciale.

2.4.4. Edificarea unui cadru favorabil dezvoltării societății civile.

Rezultate preconizate	Indicatori de progres
Standardele naționale de contabilitate pentru OSC sînt elaborate, consultate public și adoptate	Numărul/proporția de ONG care utilizează standardele naționale de contabilitate
Politica de grațiere pentru OSC este adoptată	Numărul de ONG care s-au conformat standardelor de contabilitate în urma adoptării politicii de grațiere
Codul de etică și conduită este aplicat în practică de către cele mai importante organizații necomerciale	Numărul de ONG care au subscris Codului de etică și conduită; numărul de ONG care aplică în practică Codul de etică
Legislația în domeniul organizațiilor necomerciale este modificată pentru a asigura transparența și responsabilitatea OSC	Opiniile experților independenți privind modificările adoptate

Obiectiv general 3. Dezvoltarea spiritului civic activ și a voluntariatului

Acest obiectiv va fi realizat prin intermediul a 3 obiective specifice.

Primul obiectiv specific ține de ajustarea cadrului legislativ în domeniul voluntariatului, dar și a legislației conexe, în conformitate cu standardele europene

și internaționale. Al doilea obiectiv specific este complementar acestor eforturi prin realizarea infrastructurii de voluntariat. Al treilea obiectiv specific rezidă în promovarea educației civice și a educației nonformale.

Beneficiile aduse de voluntariat vizează folosirea resurselor umane, materiale și financiare implicate în voluntariatul corporativ, care pot îndeplini cererea tot mai mare de furnizare a unor servicii sociale esențiale. Voluntariatul contribuie la promovarea democrației, a nediscriminării și a egalității șanselor; la punerea în practică a valorilor europene ale solidarității, toleranței și diversității; la creșterea responsabilității civice, a participării și a interacțiunii în societate; la promovarea schimbării și dezvoltării prin identificarea și receptivitatea la nevoile comunității; la dezvoltarea unei societăți unitare prin integrare și includere socială, generare de încredere și solidaritate; la creșterea legăturilor sociale și a coeziunii sociale; la dezvoltarea capitalului social; la creșterea bunăstării în comunități și în societate; la reducerea sărăciei.

Promovarea cetățeniei democratice și a principiilor de participare în sistemul educațional și în mass-media este esențială pentru dezvoltarea unei generații active, capabile să se asocieze pentru promovarea interesului public. Vor fi evaluate programele educaționale din perspectiva transparenței decizionale, a accesului la informație, a participării și a calității de predare. Autoritățile publice vor promova implicarea mass-mediei în procesul de facilitare a transparenței decizionale. Totodată, educația nonformală contribuie semnificativ la dezvoltarea spiritului civic activ. Beneficiile educației nonformale rezidă în dezvoltarea unor abilități fundamentale pentru participarea și integrarea în viața socială, în particular pentru persoanele defavorizate și marginalizate. De asemenea, educația nonformală, prin metodele participative utilizate, contribuie la promovarea coeziunii sociale, a toleranței și la dezvoltarea capitalului social.

Obiective specifice

3.1. Ajustarea cadrului normativ de bază și a celui conexe în conformitate cu recomandările europene, cu Legea voluntariatului și cu Regulamentul de aplicare a Legii voluntariatului

Modificarea cadrului legislativ și instituțional în corespundere cu standardele internaționale în domeniul voluntariatului reprezintă o condiție esențială pentru consolidarea spiritului civic activ. Aceasta va duce la realizarea drepturilor voluntarilor și la valorificarea beneficiilor pe care le poate aduce voluntariatul. Totodată, sînt necesare mecanisme de stimulare a diverselor forme de voluntariat.

Activități

3.1.1. Ajustarea cadrului normativ de bază în conformitate cu standardele internaționale și cele europene din domeniul voluntariatului.

3.1.2. Crearea mecanismelor necesare ajustării cadrului normativ conexe, pentru a fi în concordanță cu recomandările europene, cu Legea voluntariatului și cu Regulamentul de aplicare a Legii voluntariatului.

Rezultate preconizate	Indicatori de progres
Cadrul normativ de bază este modificat conform standardelor internaționale și celor europene din domeniul voluntariatului	Opiniile experților independenți privind amendamentele adoptate
Actele normative ale ministerelor de resort asigură un cadru favorabil pentru desfășurarea diverselor forme de voluntariat	Numărul de acte normative ale ministerelor de resort modificate în corespundere cu recomandările europene, cu Legea voluntariatului și cu Regulamentul de aplicare a Legii voluntariatului; opiniile experților independenți privind amendamentele aprobate

3.2. Promovarea voluntariatului prin intermediul principalelor structuri naționale ale infrastructurii de voluntariat

Acest obiectiv specific este indispensabil pentru realizarea efectivă a activităților de voluntariat. Crearea principalelor structuri naționale ale infrastructurii de voluntariat va face posibilă extinderea practicilor de voluntariat la nivel regional și local. Realizarea de campanii naționale de sensibilizare și promovare a beneficiilor potențiale ale voluntariatului va contribui semnificativ la dezvoltarea spiritului de voluntariat la nivel național. Elaborarea și valorificarea programei de bază în domeniul voluntariatului pentru studenți și coordonatorii de voluntari vor permite asigurarea unui cadru durabil pentru această activitate.

Activități

3.2.1. Crearea principalelor structuri ale infrastructurii de voluntariat și planificarea măririi numărului acestora.

3.2.2. Promovarea educației în spiritul voluntariatului.

3.2.3. Realizarea bazei naționale de date privind voluntariatul.

3.2.4. Promovarea beneficiilor potențiale ale voluntariatului.

Rezultate preconizate	Indicatori de progres
Structurile naționale ale infrastructurii de voluntariat asigură extinderea practicilor de voluntariat la nivel regional și local	Numărul de structuri naționale create; numărul de inițiative privind extinderea infrastructurii de voluntariat, elaborate și aprobate

Programa de bază în domeniul voluntariatului este elaborată, aprobată și utilizată în practică	Numărul de persoane instruite în baza curriculei
Baza națională de date privind voluntariatul este funcțională	Numărul de voluntari incluși în baza națională de date; numărul de instituții gazdă care au utilizat baza națională de date
Autoritățile promovează activ voluntariatul și beneficiile aferente acestei activități	Numărul de evenimente organizate de autorități în domeniul voluntariatului; numărul de documente de politici aprobate; numărul de persoane sensibilizate/ informate cu privire la beneficiile voluntariatului

3.3. Promovarea educației civice

Autoritățile publice centrale și OSC vor promova activ educația nonformală. Instituirea unui sistem de validare a educației nonformale va contribui la creșterea eficienței acestui instrument. Prin susținerea inițiativelor OSC în acest domeniu și asigurarea accesibilității informației vor fi asigurate oportunități de instruire și integrare efectivă în societate a grupurilor socialmente defavorizate.

Activități

3.3.1. Evaluarea curriculei „Educația civică” din perspectiva transparenței decizionale, a accesului la informație, a participării și a calității de predare.

3.3.2. Promovarea implicării mass-mediei în procesul de facilitare a transparenței decizionale.

3.3.3. Instituirea unui sistem solid de recunoaștere a educației nonformale.

3.3.4. Promovarea educației civice nonformale, inclusiv în rândul persoanelor cu dizabilități.

Rezultate preconizate	Indicatori de progres
Curricula educațională este ajustată din perspectiva educației pentru cetățenia democratică, a transparenței decizionale și a accesului la informație	Numărul de recomandări formulate și aprobate privind ajustarea curriculei educaționale; opiniile experților independenți privind recomandările formulate și aprobate
Mass-media este implicată activ în promovarea participării civice în procesele decizionale	Numărul de jurnaliști instruiți; propoția de jurnaliști instruiți care au elaborat produse media dedicate transparenței decizionale
Sistemul de certificare a educației nonformale este instituit și aplicat la nivel național	Numărul de OSC care au obținut certificate în domeniul educației nonformale

Grupurile socialmente defavorizate, inclusiv persoanele cu dizabilități, sînt antrenate în activități de educație civică nonformală	Numărul de persoane cu dizabilități implicate în activități de educație nonformală
---	--

4. Procesul de implementare, monitorizare și evaluare a Strategiei

În procesul implementării Strategiei de dezvoltare a societății civile din Republica Moldova pentru anii 2012–2015 va fi efectuată monitorizarea periodică a realizării acțiunilor și evaluarea rezultatelor obținute pentru ca, după caz, să fie operate modificările necesare.

Procesul de implementare a Strategiei, și în special a Planului de acțiuni, va fi coordonat de către structura responsabilă de cooperarea cu societatea civilă, care va întruni reprezentanți din partea executivului și reprezentanți din partea societății civile. Ministerele relevante vor prezenta rapoarte către structura responsabilă de cooperarea cu societatea civilă, în baza cărora această structură va prezenta Parlamentului anual, pînă la data de 31 martie, rapoarte privind executarea prevederilor Planului de acțiuni și ale Strategiei.

Monitorizarea implementării Strategiei din partea societății civile se va realiza prin intermediul a cîtorva instrumente. Primul instrument va fi reprezentat de Grupul de lucru actual, creat printr-o dispoziție a Președintelui Parlamentului și care a fost implicat în elaborarea Strategiei. Acesta se va exprima asupra implementării Strategiei și a Planului de acțiuni. Al doilea instrument presupune audierile și discuțiile, în cadrul cărora vor fi formulate concluzii și recomandări, ce vor fi examinate în cadrul ședinței comisiei parlamentare specializate care, la rîndul ei, după audierile necesare ale Grupului de lucru și ale instituțiilor responsabile pentru implementarea Strategiei și a Planului de acțiuni, va adopta un aviz pe marginea dezbaterilor. Anual, vor fi organizate dezbateri în plenul Parlamentului pentru a examina progresele înregistrate în implementarea Strategiei, aceasta reprezentînd un al treilea element de monitorizare a Strategiei.

Procesul de monitorizare și evaluare va fi încheiat odată cu evaluarea finală a rezultatelor obținute după cei patru ani de implementare.

Pentru asigurarea implementării Strategiei, OSC vor elabora rapoarte anuale independente și le vor prezenta autorităților publice vizate, iar Parlamentul și Guvernul vor asigura accesul OSC la informația care vizează realizarea prevederilor Strategiei. Totodată, OSC vor asista autoritățile publice, prin toate mijloacele disponibile, în activitatea de implementare și coordonare a acțiunilor Strategiei.

5. Implicații financiare

Implementarea Strategiei presupune o serie de costuri și cheltuieli financiare necesare pentru atingerea obiectivelor propuse.

Pentru implementarea Strategiei a fost elaborat Planul de acțiuni, care include și referințe cu privire la resursele necesare de ordin financiar și resursele de personal.

Sursele de finanțare pentru implementarea Strategiei vor fi următoarele:

- bugetul de stat, în limitele mijloacelor alocate/aprobate pentru instituțiile implicate;
- proiectele și programele de asistență tehnică și financiară externă din partea donatorilor;
- sponsorizările și alte surse acceptate în condițiile legii.

LISTA ABREVIERILOR

APC	– administrația publică centrală
APL	– administrația publică locală
ONG	– organizație neguvernamentală
OSC	– organizații ale societății civile.

PLANUL DE ACȚIUNI
pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile
pentru perioada 2012–2015

Obiectiv general 1. Consolidarea cadrului de participare a societății civile la elaborarea și monitorizarea implementării politicilor publice							
Obiectiv specific 1.1. Dezvoltarea mecanismelor instituționale de colaborare între autoritățile publice și societatea civilă							
Activități	Acțiuni	Termen de executare	Surse de finanțare		Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres
			bugetare (lei)	alte surse (lei)			
Activitatea 1.1.1. Elaborarea cadrului legal și instituirea, la nivelul Guvernului, a structurii responsabile de cooperarea cu societatea civilă	Acțiunea 1.1.1.1. Elaborarea studiului de fezabilitate privind instituirea structurii responsabile de cooperarea cu societatea civilă	Anul 2012		25000	Cancelaria de Stat	ONG	Studiul elaborat include analiza costurilor și a beneficiilor în urma realizării Strategiei
	Acțiunea 1.1.1.2. Elaborarea modificărilor la cadrul legislativ pentru instituirea structurii responsabile de cooperarea cu societatea civilă	Anul 2013			Ministerul Justiției, Cancelaria de Stat	Consiliul Național pentru Participare, Consiliul Național al ONG	Numărul de modificări formulate și adoptate; structura de cooperare–funcțională
	Acțiunea 1.1.1.3. Desfășurarea evenimentelor de promovare a cooperării dintre Guvern și societatea civilă	Anii 2013–2015		200000	Cancelaria de Stat, structura responsabilă de cooperarea cu societatea civilă	Consiliul Național al ONG	Numărul de evenimente desfășurate; numărul de reprezentanți ai ONG care au participat la evenimente
Activitatea 1.1.2. Consolidarea mecanismului de cooperare între Parlament și societatea civilă	Acțiunea 1.1.2.1. Realizarea studiului privind eficiența cooperării dintre Parlament și societatea civilă	Anul 2012		25000	Parlamentul	Consiliul Național al ONG	Studiul elaborat include informația privind proiectele de acte normative consultate cu societatea civilă; numărul evenimentelor desfășurate de Parlament cu participarea societății civile

	Acțiunea 1.1.2.2. Elaborarea și adoptarea amendamentelor la Concepția de cooperare între Parlament și societatea civilă	Anul 2013			Parlamentul	Consiliul Național al ONG	Numărul de amendamente elaborate; numărul de amendamente adoptate
	Acțiunea 1.1.2.3. Desfășurarea activităților de cooperare între Parlament și societatea civilă	Anii 2012–2015			Parlamentul	Consiliul Național al ONG	Numărul de activități desfășurate; numărul de reprezentanți ai ONG care au participat la activități
Obiectiv specific 1.2. Consolidarea capacităților funcționarilor de stat și ale OSC de colaborare în procesul de elaborare și monitorizare a implementării politicilor publice							
Activități	Acțiuni	Termen de executare	Surse de finanțare		Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres
			bugetare (lei)	alte surse (lei)			
Activitatea 1.2.1. Instruirea adecvată a persoanelor responsabile de asigurarea transparenței decizionale la toate nivelele și a reprezentanților OSC	Acțiunea 1.2.1.1. Elaborarea curriculei de instruire în domeniul participării și transparenței decizionale	Anul 2013		40000	Academia de Administrare Publică	ONG	Curricula elaborată participativ, numărul de ore academice/ subiecte dedicate transparenței decizionale
	Acțiunea 1.2.1.2. Desfășurarea de instruire comune ale reprezentanților autorităților publice centrale și locale și ale reprezentanților societății civile	Anii 2014–2015		100000	Academia de Administrare Publică	ONG	Numărul de instruirii, numărul de participanți, distribuiți pe sexe, mediu rural/urban, vârste
Activitatea 1.2.2. Organizarea evenimentelor de stimulare a participării OSC, mass-mediei și autorităților publice la procesele decizionale	Acțiunea 1.2.2.1. Organizarea evenimentelor de premiere a OSC și mass-mediei care promovează participarea/participă la procesele decizionale, precum și a autorităților care asigură progresiv transparența decizională	Anii 2013–2015		400000	Consiliul Național al ONG	ONG	Numărul de evenimente și numărul de premianți, informație distribuită după sex, mediu rural/urban, vîrstă

	Acțiunea 1.2.2.2. Organizarea evenimentelor care să stimuleze participarea cetățenilor la procesul decizional	Anii 2013–2015		200000	Autoritățile publice centrale și locale	Consiliul Național al ONG, Consiliul Național pentru Participare	Numărul de evenimente și numărul de persoane informate, distribuite pe sexe, mediu rural/urban, vîrstă
Obiectiv specific 1.3. Îmbunătățirea mecanismelor existente și adoptarea unor noi măsuri de garantare a transparenței activității atât a ramurii legislative, cât și a celei executive de toate nivelele, de la Parlament și Guvern pînă la consiliile raionale, locale și primării							
Activități	Acțiuni	Termen de executare	Surse de finanțare		Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres
			bugetare (lei)	alte surse (lei)			
Activitatea 1.3.1. Modificarea legislației de bază și a celei conexe pentru a elimina carențele în domeniul asigurării transparenței decizionale	Acțiunea 1.3.1.1. Realizarea studiului privind carențele din domeniul transparenței decizionale și recomandările corespunzătoare	Anul 2012		25000	Cancelaria de Stat	ONG	Studiu realizat; numărul de recomandări formulate; opiniile experților independenți
	Acțiunea 1.3.1.2. Modificarea cadrului normativ privind asigurarea transparenței decizionale și adoptarea modificărilor în cauză	Anul 2013			Ministerul Justiției	ONG	Numărul de amendamente elaborate; numărul de amendamente adoptate
Activitatea 1.3.2. Crearea, la nivel național, a mecanismelor novatoare de promovare a participării OSC la procesul decizional	Acțiunea 1.3.2.1. Utilizarea mecanismelor prevăzute în Planul de acțiuni pentru o guvernare deschisă pe anii 2012–2013, în vederea promovării transparenței decizionale	Anii 2012–2013			Centrul de Guvernare Electronică, Cancelaria de Stat	Consiliul Național pentru Participare	Numărul de mecanisme utilizate; numărul de utilizatori
	Acțiunea 1.3.2.2. Crearea mecanismului de notificare a ONG privind proiectele de decizii	Anul 2012			Cancelaria de Stat	Consiliul Național pentru Participare	Numărul de ONG care au utilizat mecanismul

	Acțiunea 1.3.2.3. Modificarea Instrucțiunii metodologice de calcul al indicatorilor pentru raportul autorității publice privind transparența în procesul decizional, pentru a asigura distribuția mai bună a informației (numărul de recomandări parvenite de la fiecare ONG, mediile rural/urban etc.)	Anul 2013			Cancelaria de Stat	Consiliul Național pentru Participare	Informația privind participarea ONG, distribuită în funcție de mediul rural/urban etc.
	Acțiunea 1.3.2.4. Utilizarea metodelor novatoare de promovare a participării, inclusiv prin intermediul tehnologiilor web 2	Anii 2012–2015			Centrul de Guvernare Electronică, Cancelaria de Stat	ONG	Numărul de metode novatoare utilizate
	Acțiunea 1.3.2.5. Actualizarea bazelor de date ale părților interesate, inclusiv la nivel local și asigurarea accesibilității acestei informații	Anii 2012–2015			Autoritățile publice centrale și locale	Consiliul Național pentru Participare, ONG	Accesibilitatea bazelor de date; opiniile experților/ONG privind calitatea bazelor de date
Activitatea 1.3.3. Crearea, la nivel local, a mecanismelor care să permită accesibilitatea informației privind proiectele de decizii, sintezele recomandărilor și participarea OSC la procesul decizional	Acțiunea 1.3.3.1. Crearea unei platforme de publicare a proiectelor de decizii la nivel local	Anul 2013			Autoritățile publice locale	ONG	Ponderea unităților teritorial-administrative de nivelele 1 și 2 care au publicat proiecte de decizii pe platformele create
	Acțiunea 1.3.3.2. Instituirea unor mecanisme de colectare și compilare a informației privind asigurarea transparenței decizionale la nivel local	Anul 2013			Autoritățile publice locale	ONG	Numărul de autorități publice locale care au elaborat rapoarte privind transparența în procesul decizional
	Acțiunea 1.3.3.3. Elaborarea și aprobarea instrucțiunilor metodologice de implementare a legislației privind transparența în procesul decizional	Anul 2013			Cancelaria de Stat, Ministerul Justiției	ONG	Numărul de autorități publice locale care utilizează instrucțiunile metodologice

Activitatea 1.3.4. Promovarea participării persoanelor cu dizabilități la procesul decizional	Acțiunea 1.3.4.1. Organizarea ședințelor de lucru, meselor rotunde, seminarelor, conferințelor cu participarea reprezentanților asociațiilor obștești și ai persoanelor cu dizabilități în vederea identificării soluțiilor pentru sporirea participării persoanelor cu dizabilități la procesul decizional	Anii 2012–2015		100000	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Numărul de ședințe de lucru, mese rotunde, seminare, conferințe organizate; numărul de recomandări formulate; numărul de recomandări acceptate/ aprobate
	Acțiunea 1.3.4.2. Implicarea asociațiilor obștești care reprezintă interesele persoanelor cu dizabilități în procesul decizional	Anii 2013–2015		50000	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Cancelaria de Stat	ONG	Numărul de asociații obștești care au participat la procesul decizional

Obiectiv general 2. Promovarea și consolidarea durabilității financiare a societății civile

Obiectiv specific 2.1. Încurajarea participării cetățenilor și a sectorului privat în susținerea societății civile

Activități	Acțiuni	Termen de executare	Surse de finanțare		Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres
			bugetare (lei)	alte surse (lei)			
Activitatea 2.1.1. Asigurarea dreptului la direcționarea unei părți din impozitul pe venit (2%) al persoanei fizice sau juridice către organizațiile necomerciale deținătoare de statut de utilitate publică	Acțiunea 2.1.1.1. Elaborarea studiului de politici privind mecanismele specifice de direcționare a unei părți din impozit	Anii 2012–2013		20000	Ministerul Finanțelor, Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului (CReDO), Centrul analitic independent „Expert-Grup”	Consiliul Național al ONG	Studiu elaborat; propunerea de politică publică și opțiunile de implementare prezentate

	Acțiunea 2.1.1.2. Elaborarea modificărilor normative în vederea realizării politicii recomandate și elaborarea notei informative	Anul 2013			Ministerul Finanțelor, CReDO	Consiliul Național al ONG	Proiectul modificărilor normative avizat de autoritățile relevante și aprobat de Guvern
	Acțiunea 2.1.1.3. Examinarea și adoptarea modificărilor normative	Anul 2013			Comisia economie, buget și finanțe a Parlamentului	Consiliul Național al ONG	Proiectul modificărilor normative este examinat și avizat de comisiile permanente, adoptat de către plenul Parlamentului și pus în aplicare începând cu 1 ianuarie 2014
	Acțiunea 2.1.1.4. Desfășurarea campaniei de informare națională despre aplicarea legii cu privire la direcționare; organizarea instruirii pentru beneficiarii și implementatorii legii	Anii 2014–2015		200000	Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, Consiliul Național al ONG	Consiliul Național al ONG	Numărul de spoturi publicitare elaborate și plasate; numărul de materiale informaționale elaborate și distribuite; pagina www.2%.md elaborată, având toate informațiile relevante; numărul de seminare regionale cu reprezentanți ai inspectoratelor fiscale, realizate
	Acțiunea 2.1.1.5. Elaborarea evaluărilor anuale ex-post privind implementarea politicii și discutarea rezultatelor acestora	Anul 2014		40000	Ministerul Finanțelor, CReDO, Centrul analitic independent „Expert-Grup”	Consiliul Național al ONG	Evaluările elaborate și prezentate pentru discuții; modificări și îmbunătățiri operate
Activitatea 2.1.2. Eficientizarea mecanismului de deducere a donațiilor și extinderea acestui mecanism pentru persoanele fizice	Acțiunea 2.1.2.1. Elaborarea modificărilor normative în vederea implementării politicii recomandate și elaborarea notei informative	Anul 2012			Ministerul Finanțelor	Consiliul Național al ONG	Proiectul modificărilor normative avizat de autoritățile relevante și aprobat de Guvern
	Acțiunea 2.1.2.2. Examinarea și adoptarea modificărilor normative	Anul 2013			Comisia economie, buget și finanțe a Parlamentului	Consiliul Național al ONG	Proiectul modificărilor normative este examinat și avizat de comisiile permanente, adoptat de către plenul Parlamentului și pus în aplicare începând cu 1 ianuarie 2014

	Acțiunea 2.1.2.3. Elaborarea evaluărilor anuale ex-post privind implementarea politicii și discutarea rezultatelor acestora	Anul 2015		40000	Ministerul Finanțelor	Consiliul Național al ONG	Evaluările elaborate și prezentate pentru discuții; modificări și îmbunătățiri operate
Activitatea 2.1.3. Eliminarea restricțiilor pentru desfășurarea activităților economice, cu condiția respectării legislației în vigoare	Acțiunea 2.1.3.1. Elaborarea modificărilor normative în vederea implementării politicii recomandate și elaborarea notei informative	Anul 2012			Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei, Ministerul Justiției, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Consiliul Național al ONG	Proiectul modificărilor normative avizat de autoritățile relevante și aprobat de Guvern
	Acțiunea 2.1.3.2. Examinarea și adoptarea modificărilor normative	Anul 2013			Comisia economie, buget și finanțe a Parlamentului	Consiliul Național al ONG	Proiectul modificărilor normative este examinat și avizat de comisiile permanente, adoptat de către plenul Parlamentului și pus în aplicare începînd cu 1 ianuarie 2014
	Acțiunea 2.1.3.3. Elaborarea evaluărilor anuale ex-post privind implementarea politicii și discutarea rezultatelor acestora	Anul 2015		40000	Ministerul Finanțelor	Consiliul Național al ONG	Evaluările elaborate și prezentate pentru discuții; modificări și îmbunătățiri operate
Activitatea 2.1.4. Valorificarea antreprenoriatului social și instituirea de facilități corespunzătoare	Acțiunea 2.1.4.1. Elaborarea studiului de politici privind mecanismele specifice de facilitare a antreprenoriatului social	Anul 2012		25000	Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei, Ministerul Justiției, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Consiliul Național al ONG	Propunerea de politică publică și opțiunile de implementare prezentate

	Acțiunea 2.1.4.2. Elaborarea modificărilor normative în vederea implementării politicii recomandate și elaborarea notei informative	Anul 2012			Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei, Ministerul Justiției, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Consiliul Național al ONG	Proiectul modificărilor normative avizat de autoritățile relevante și aprobat de Guvern
	Acțiunea 2.1.4.3. Examinarea și adoptarea modificărilor normative	Anul 2013			Comisia economie, buget și finanțe a Parlamentului	Consiliul Național al ONG	Proiectul modificărilor normative este examinat și avizat de comisiile permanente, adoptat de către plenul Parlamentului și pus în aplicare începând cu 1 ianuarie 2014
	Acțiunea 2.1.4.4. Elaborarea evaluărilor anuale ex-post privind implementarea politicii și discutarea rezultatelor acestora	Anul 2014		40000	Ministerul Finanțelor	Consiliul Național al ONG	Evaluări elaborate și prezentate pentru discuții; modificări și îmbunătățiri operate

Obiectiv specific 2.2. Sporirea accesului și a participării societății civile la implementarea politicilor de stat prin intermediul contractării sociale

Activități	Acțiuni	Termen de executare	Surse de finanțare		Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres
			bugetare (lei)	alte surse (lei)			
Activitatea 2.2.1. Instituirea mecanismului de contractare directă a serviciilor și lucrărilor publice de către OSC	Acțiunea 2.2.1.1. Realizarea studiului privind oportunitățile de contractare a serviciilor și lucrărilor publice de către OSC	Anul 2013		25000	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Finanțelor	ONG	Studiul include bunele practici din domeniul contractării sociale și recomandări privind modificarea cadrului normativ
	Acțiunea 2.2.1.2. Elaborarea modificărilor legislative necesare privind contractarea directă a serviciilor și lucră-	Anul 2013			Ministerul Muncii, Protecției Sociale și	ONG	Numărul de amendamente propuse; opiniile experților independenți privind amendamentele propuse

	rilor publice de către OSC				Familiei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției		
	Acțiunea 2.2.1.3. Elaborarea evaluărilor anuale ex-post privind implementarea politicii și discutarea rezultatelor acestora	Anii 2014– 2015		40000	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Evaluările anuale oferă analiza comparativă a calității, costurilor și gradului de satisfacție a beneficiarilor
Activitatea 2.2.2. Dezvoltarea capacităților autorităților care implementează contractarea socială	Acțiunea 2.2.2.1. Instruirea personalului autorităților care implementează contractarea socială	Anii 2014– 2015		200000	Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Numărul de instruirii realizate; numărul de persoane instruite
Activitatea 2.2.3. Promovarea bunelor practici în contractarea socială	Acțiunea 2.2.3.1. Organizarea de evenimente (ateliere de lucru, mese rotunde, conferințe) privind contractarea serviciilor sociale de către OSC	Anii 2014– 2015		20000	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Numărul de evenimente și numărul de participanți, informație distribuită în funcție de sex, mediu rural/urban, tipul instituției
Obiectiv specific 2.3. Crearea mecanismelor pentru susținerea OSC de către stat							
Activități	Acțiuni	Termen de executare	Surse de finanțare		Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres
			bugetare (lei)	alte surse (lei)			
Activitatea 2.3.1. Asigurarea accesului OSC la fondurile și programele de finanțare publică prin extinderea și/sau îmbunătățirea mecanismelor existente și	Acțiunea 2.3.1.1. Elaborarea studiului de politici privind mecanismele programelor de finanțare a OSC	Anul 2012		25000	Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Tineretului și	Consiliul Național al ONG	Studiul elaborat și discutat cu beneficiarii și cu factorii decizionali

identificarea unor instrumente suplimentare					Sportului, Ministerul Mediului		
	Acțiunea 2.3.1.2. Elaborarea modificărilor normative în vederea implementării opțiunii de politici recomandate și elaborarea notei informative	Anul 2013			Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Tineretului și Sportului, Ministerul Mediului	Consiliul Național al ONG	Proiectul modificărilor normative avizat de autoritățile relevante și aprobat de Guvern
	Acțiunea 2.3.1.3. Examinarea și adoptarea modificărilor normative	Anul 2013			Comisia economie, buget și finanțe a Parlamentului	Consiliul Național al ONG	Proiectul modificărilor normative este examinat și avizat de comisiile permanente, adoptat de către plenul Parlamentului și pus în aplicare
Activitatea 2.3.2. Promovarea propunerilor de amendare a politicii bugetar-fiscale pe termen mediu în vederea instituirii mecanismelor de plată a (restituire de) TVA pentru OSC deținătoare de statut de utilitate publică la procurarea de bunuri și servicii	Acțiunea 2.3.2.1. Elaborarea studiului de politici privind mecanismele de plată a (restituire de) TVA pentru OSC	Anul 2013		25000	Ministerul Finanțelor	Consiliul Național al ONG	Studiul elaborat și discutat cu beneficiarii și cu factorii decizionali
	Acțiunea 2.3.2.2. Elaborarea modificărilor normative în vederea implementării opțiunii de politici recomandate și elaborarea notei informative	Anul 2013			Ministerul Finanțelor	Consiliul Național al ONG	Proiectul modificărilor normative avizat de autoritățile relevante și aprobat de Guvern
	Acțiunea 2.3.2.3. Examinarea și adoptarea modificărilor normative	Anul 2014			Comisia economie, buget și finanțe a Parlamentului	Consiliul Național al ONG	Proiectul modificărilor normative este examinat și avizat de comisiile permanente, adoptat de către plenul Parlamentului și pus în aplicare
Activitatea 2.3.3. Introducerea unor mecanisme	Acțiunea 2.3.3.1. Realizarea studiului de fezabilitate privind introducerea unor	Anul 2013		25000	Ministerul Finanțelor	Consiliul Național al ONG	Studiul elaborat și consultat cu partenerii relevanți examinează posibilitatea instituirii unor

instituționale suplimentare pentru susținerea OSC (fonduri specializate și/sau Fondul național de susținere a societății civile)	mecanisme instituționale suplimentare de susținere a OSC						fonduri specializate sau a unui Fond național de susținere a OSC și oportunitatea transferării unei părți a încasărilor din loterie către OSC prin intermediul acestor fonduri
	Acțiunea 2.3.3.2. În funcție de constatări, modificarea cadrului normativ în vederea instituirii mecanismelor suplimentare de susținere a OSC	Anul 2013			Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Parlamentul	Consiliul Național al ONG	Numărul de amendamente elaborate; numărul de amendamente adoptate

Obiectiv specific 2.4. Promovarea transparenței și responsabilității societății civile

Activități	Acțiuni	Termen de executare	Surse de finanțare		Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres
			bugetare (lei)	alte surse (lei)			
Activitatea 2.4.1. Ajustarea standardelor naționale de contabilitate și raportare financiară pentru activitatea OSC	Acțiunea 2.4.1.1. Elaborarea studiului de politici privind standardul de contabilitate al organizațiilor necomerciale, bazat pe bunele practici ale țărilor europene	Anul 2012		25000	Ministerul Finanțelor, CReDO, Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști	Consiliul Național al ONG	Studiul elaborat și discutat cu beneficiarii și cu factorii decizionali
	Acțiunea 2.4.1.2. Elaborarea standardului de contabilitate pentru organizațiile necomerciale și a modificărilor corespunzătoare la Codul fiscal	Anul 2013		25000	Ministerul Finanțelor	Consiliul Național al ONG	Proiectul modificărilor normative avizat de autoritățile relevante și aprobat de Guvern
	Acțiunea 2.4.1.3. Examinarea și adoptarea modificărilor normative	Anul 2014			Ministerul Finanțelor, Comisia economie, buget și finanțe a Parlamentului	Consiliul Național al ONG	Proiectul modificărilor normative este examinat și avizat de comisiile permanente, adoptat de către plenul Parlamentului și pus în aplicare; standardul de contabilitate al organizațiilor necomerciale este adoptat de

							Ministerul Finanțelor
	Acțiunea 2.4.1.4. Desfășurarea unei campanii naționale de informare despre aplicarea standardului de contabilitate al organizațiilor necomerciale	Anul 2014		100 000	Consiliul Național al ONG	Consiliul Național al ONG	Numărul de spoturi publicitare elaborate și plasate; numărul de materiale informative adresate beneficiarilor potențiali ai legii, elaborate și distribuite; numărul de seminare regionale cu participarea reprezentanților inspectoratelor fiscale realizate; inclusiv 10 seminare pentru organizațiile necomerciale
Activitatea 2.4.2. Introducerea unei perioade de grație pentru OSC în vederea conformării cu standardele de contabilitate fără a fi supuse amenzilor sau penalităților pentru omiterile anterioare	Acțiunea 2.4.2.1. Elaborarea studiului de politici privind necesitatea perioadei de grație și modul de aplicare a acesteia	Anul 2012		10 000	Ministerul Finanțelor	Consiliul Național al ONG	Studiul elaborat și discutat cu beneficiarii și cu factorii decizionali
	Acțiunea 2.4.2.2. Elaborarea modificărilor normative	Anul 2012			Ministerul Finanțelor	Consiliul Național al ONG	Proiectul modificărilor normative avizat de autoritățile relevante și aprobat de Guvern
Activitatea 2.4.3. Promovarea Codului de etică și conduită al organizațiilor necomerciale	Acțiunea 2.4.3.1. Formarea unui Consiliu de etică în cadrul Consiliului Național al ONG	Anul 2012			Consiliul Național al ONG	ONG	Regulamentul Consiliului de etică elaborat, pagina www.consiliulong.md actualizată conținând informații despre Codul de etică și conduită al organizațiilor necomerciale
	Acțiunea 2.4.3.2. Desfășurarea unei campanii de informare națională privind Codul de etică și conduită al organizațiilor necomerciale	Anii 2012–2013			Consiliul Național al ONG	ONG	Numărul de spoturi publicitare elaborate și plasate, numărul de materiale informaționale elaborate și distribuite; 5 seminare regionale cu participarea reprezentanților inspectoratelor fiscale, realizate; 10 seminare – pentru organizațiile necomerciale
	Acțiunea 2.4.3.3. Examinarea de către Consiliul de etică a cazurilor și plîngerilor	Anul 2013			Consiliul Național al ONG	ONG	Numărul de cazuri examinate

Activitatea 2.4.4. Crearea unui cadru favorabil dezvoltării societății civile în Republica Moldova	Acțiunea 2.4.4.1. Realizarea unui studiu privind starea societății civile în Republica Moldova	Anul 2015		40000	Structura responsabilă de cooperarea cu societatea civilă	Consiliul Național al ONG	Studiul elaborat examinează aspecte ce țin de participarea OSC la procesele decizionale, durabilitatea financiară a OSC, implicarea OSC în activități de educație și voluntariat
	Acțiunea 2.4.4.2. Elaborarea unor instrumente de colectare și sintetizare a informației cu privire la societatea civilă	Anii 2013–2014			Biroul Național de Statistică	Consiliul Național al ONG	Numărul de recomandări propuse; numărul de recomandări aprobate; opiniile experților independenți
	Acțiunea 2.4.4.3. Modificarea legislației în vederea asigurării transparenței și a responsabilității OSC	Anii 2012–2015			Ministerul Justiției, autoritățile publice centrale	ONG	Numărul de acte normative elaborate și adoptate

Obiectiv general 3. Dezvoltarea spiritului civic activ și a voluntariatului

Obiectiv specific 3.1. Ajustarea cadrului normativ de bază și a celui conex în conformitate cu recomandările europene, cu Legea voluntariatului și cu Regulamentul de aplicare a Legii voluntariatului

Activități	Acțiuni	Termen de executare	Surse de finanțare		Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres
			bugetare (lei)	alte surse (lei)			
Activitatea 3.1.1. Ajustarea cadrului normativ de bază în conformitate cu standardele internaționale și cele europene din domeniul voluntariatului	Acțiunea 3.1.1.1. Ajustarea Legii voluntariatului și a Regulamentului de aplicare a Legii voluntariatului (inclusiv din perspectiva voluntariatului internațional și păstrării datelor cu privire la voluntariat)	Anul 2015			Ministerul Tineretului și Sportului	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Numărul de recomandări formulate; opiniile experților independenți
	Acțiunea 3.1.1.2. Elaborarea regulamentului de funcționare a Comisiei de certificare și control privind îndeplinirea standardelor minime de calitate de către instituțiile gazdă	Anul 2012			Ministerul Tineretului și Sportului	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Regulamentul aprobat include prevederi privind secretariatul comisiei; modelul formularului de aplicare pentru obținerea statutului de instituție gazdă, întocmit; modelul chestionarului de evaluare a îndeplinirii

							standardelor minime de calitate, întocmit
	Acțiunea 3.1.1.3. Elaborarea nomenclatorului care stabilește domeniile de formare profesională corespunzătoare domeniilor de utilitate publică, în vederea acordării creditelor educaționale și recunoașterii vechimii în muncă	Anul 2013			Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Opiniile experților privind nomenclatorul adoptat; numărul de beneficiari
Activitatea 3.1.2. Crearea mecanismelor necesare ajustării cadrului normativ conex, pentru a fi în concordanță cu recomandările europene, cu Legea voluntariatului și cu Regulamentul de aplicare a Legii voluntariatului	Acțiunea 3.1.2.1. Modificarea cadrului normativ conex pentru a institui mecanismul de recunoaștere a perioadei de prestare a activității de voluntariat ca experiență și vechime în muncă	Anul 2013			Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Numărul de recomandări formulate; numărul de recomandări adoptate/aprobate
	Acțiunea 3.1.2.2. Elaborarea listei complete a domeniilor de utilitate publică și a activităților de utilitate publică aferente	Anul 2012			Ministerul Justiției, Comisia de Certificare	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Lista elaborată include domeniile de utilitate publică și exemple de activități de utilitate publică corespunzătoare
	Acțiunea 3.1.2.3. Ajustarea cadrului normativ conex pentru a institui mecanisme de abilitare a cetățenilor străini pentru prestarea activității de voluntariat (inclusiv facilitarea obținerii vizei de intrare și a vizei de reședință în Republica Moldova pe durata desfășurării activității de voluntariat)	Anul 2013			Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Biroul Migrație și Azil din cadrul Ministerului Afacerilor Interne	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Opiniile experților independenți privind amendamentele adoptate; numărul de cetățeni străini care au beneficiat de posibilitatea de a presta activități de voluntariat în baza noilor prevederi

	Acțiunea 3.1.2.4. Ajustarea cadrului normativ conex privind participarea studenților la activități de voluntariat la nivel european și internațional și privind măsurile de promovare a voluntariatului în rândul studenților	Anul 2013			Ministerul Educației	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Regulamentele Ministerului Educației conțin prevederi ce țin de participarea studenților la activități de voluntariat la nivel european și internațional și privind aplicarea măsurilor de promovare a voluntariatului în rândul studenților; numărul de studenți care au beneficiat de aceste norme
	Acțiunea 3.1.2.5. Elaborarea mecanismelor legale și ajustarea cadrului normativ conex privind scutirea voluntarilor de la plata impozitului pe venit și rambursarea cheltuielilor aferente activităților de voluntariat	Anul 2012			Ministerul Finanțelor, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Opiniile experților independenți privind amendamentele adoptate; existența prevederilor normative și a formularului standard privind rambursarea cheltuielilor voluntarilor; numărul de instituții gazdă și numărul de voluntari care au beneficiat de noile prevederi
	Acțiunea 3.1.2.6. Elaborarea mecanismelor și a formularelor statistice de raportare a activității de voluntariat pentru instituțiile gazdă	Anul 2014			Biroul Național de Statistică	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Opiniile instituțiilor gazdă privind formularele aprobate; numărul de instituții gazdă care au raportat date utilizând formularele statistice
	Acțiunea 3.1.2.7. Elaborarea mecanismelor legale și ajustarea cadrului normativ conex privind ocuparea forței de muncă în vederea folosirii forței de muncă angajate și a celei voluntare, precum și a implicării șomerilor în activități de voluntariat	Anii 2013–2014			Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Opiniile experților independenți; existența unui mecanism de consiliere și asistență a persoanelor care nu-și găsesc un loc de muncă în vederea implicării acestora în activități de voluntariat; existența unui mecanism de implicare a șomerilor, inclusiv a persoanelor aflate în șomaj tehnic, în activități de voluntariat

Obiectiv specific 3.2. Promovarea voluntariatului prin intermediul principalelor structuri naționale ale infrastructurii de voluntariat							
Activități	Acțiuni	Termen de executare	Surse de finanțare		Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres
			bugetare (lei)	alte surse (lei)			
Activitatea 3.2.1. Crearea principalelor structuri ale infrastructurii de voluntariat și planificarea măririi numărului acestora	Acțiunea 3.2.1.1. Crearea grupului de lucru consultativ la nivel național și a rețelei de grupuri de lucru consultative locale în domeniul voluntariatului	Anul 2013			Autoritățile publice centrale	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Opiniile experților independenți; diversitatea grupurilor de lucru înființate
	Acțiunea 3.2.1.2. Sprijinirea înființării Centrului Național de Voluntariat Independent și a Școlii Naționale a Coordonatorilor de Voluntari	Anii 2012–2013		100000	Autoritățile publice centrale	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Opiniile experților independenți; numărul de beneficiari
	Acțiunea 3.2.1.3. Dezvoltarea a 3 centre regionale de voluntariat și planificarea măririi numărului acestora	Anii 2014–2015		300000	Autoritățile publice centrale	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Numărul de centre regionale înființate; numărul de beneficiari
Activitatea 3.2.2. Promovarea educației în spiritul voluntariatului	Acțiunea 3.2.2.1. Elaborarea unei curricule de bază pentru instruirea coordonatorilor de voluntari și a studenților instituțiilor de învățământ superior	Anul 2012			Ministerul Educației	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Opiniile experților independenți privind calitatea curriculei
	Acțiunea 3.2.2.2. Stabilirea modalității de certificare a instruirii coordonatorilor de voluntari	Anii 2013–2014			Ministerul Tineretului și Sportului	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea	Numărul de coordonatori de voluntari certificați

	în cadrul Școlii Naționale a Coordonatorilor de Voluntari					Legii și Activităților de Voluntariat	
Activitatea 3.2.3. Realizarea bazei naționale de date privind voluntariatul	Acțiunea 3.2.3.1. Adaptarea paginii www.cnv.md astfel încât ea să devină o bază națională de date cu privire la voluntariat și conectarea la aceasta a paginilor web ale instituțiilor/organizațiilor cu statut de instituție gazdă pentru activități de voluntariat	Anii 2012–2013		20000	Ministerul Tineretului și Sportului	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Pagina web adaptată conține informații referitoare la ofertele și solicitările de voluntariat; numărul de accesări; numărul de beneficiari
	Acțiunea 3.2.3.2. Crearea unui modul de interconectare a bazei de date de pe pagina www.cnv.md cu baza de date națională privind ocuparea forței de muncă a Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă	Anii 2013–2014			Ministerul Tineretului și Sportului, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat, Centrul de Guvernare Electronică	Pagina www.cnv.md este interconectată cu baza națională de date privind ocuparea forței de muncă; numărul de accesări; numărul de beneficiari
Activitatea 3.2.4. Promovarea beneficiilor potențiale ale voluntariatului	Acțiunea 3.2.4.1. Organizarea Săptămânii Naționale a Voluntariatului, a Festivalului Voluntarilor și a Conferinței Naționale a Voluntariatului	Anii 2012–2015		500000	Ministerul Tineretului și Sportului	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Numărul de evenimente organizate; numărul de participanți
	Acțiunea 3.2.4.2. Desfășurarea de campanii media în vederea implicării voluntarilor în diverse domenii	Anii 2013–2015		300000	Ministerul Tineretului și Sportului	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Numărul de evenimente organizate; numărul de participanți; opiniile participanților

Acțiunea 3.2.4.3. Elaborarea și promovarea Codului etic al voluntarului care va include standardele etice și principiile implicării	Anii 2013–2014		20000	Ministerul Tineretului și Sportului	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Opiniile experților independenți privind Codul etic; numărul de instituții care au subscris Codului etic
Acțiunea 3.2.4.4. Elaborarea și promovarea Codului de bune practici în domeniul voluntariatului	Anii 2013–2014		20000	Ministerul Tineretului și Sportului	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Opiniile experților independenți privind Codul de bune practici; numărul de entități juridice care au utilizat Codul de bune practici
Acțiunea 3.2.4.5. Realizarea studiului privind contribuția voluntariatului în combaterea și reducerea sărăciei	Anul 2014		25000	Ministerul Tineretului și Sportului	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Opiniile experților independenți cu privire la studiul realizat
Acțiunea 3.2.4.6. Elaborarea unor studii privind promovarea de politici publice în domeniul voluntariatului (pentru fiecare tip de voluntariat)	Anii 2012–2014		125000	Ministerul Tineretului și Sportului	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Numărul de studii realizate pe tipuri de voluntariat: voluntariatul tinerilor; voluntariatul internațional; voluntariatul sportiv; voluntariatul cultelor (religios); voluntariatul vârstnicilor 50+; voluntariatul de grup (familiar, școlar etc.), voluntariatul spontan (de tip „Hai, Moldova!”).
Acțiunea 3.2.4.7. Asigurarea instituțiilor gazdă cu carnete de voluntar și cu registre de voluntariat	Anii 2012–2015			Ministerul Tineretului și Sportului	Secretariatul Coaliției pentru Promovarea Legii și Activităților de Voluntariat	Numărul de carnete de voluntar tipărite; numărul de registre de evidență a voluntarilor tipărite; numărul de registre de evidență a contractelor de voluntariat și a certificatelor nominale de voluntariat tipărite; numărul de registre de evidență a carnetelor

							de voluntar tipărite
Obiectiv specific 3.3. Promovarea educației civice							
Activități	Acțiuni	Termen de executare	Surse de finanțare		Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres
			bugetare (lei)	alte surse (lei)			
Activitatea 3.3.1. Evaluarea curriculei „Educația civică” din perspectiva transparenței decizionale, a accesului la informație, a participării și a calității de predare	Acțiunea 3.3.1.1. Elaborarea unui studiu privind conformitatea curriculei școlare cu principiile participării democratice	Anul 2015			Ministerul Educației	ONG	Opiniile experților independenți pe marginea studiului
	Acțiunea 3.3.1.2. În funcție de constatările studiului efectuat în cadrul acțiunii 3.3.1.1, elaborarea modificărilor la curricula școlară	Anul 2015			Ministerul Educației	ONG	Numărul de modificări propuse; numărul de modificări acceptate
	Acțiunea 3.3.1.3. Instruirea profesorilor în domeniul educației pentru cetățenia democratică, al participării publice și al transparenței decizionale	Anii 2012–2015 (anual)		200000	Ministerul Educației	ONG	Numărul de instruiți desfășurate; numărul de persoane instruite; rezultatele pre- și post- testare
Activitatea 3.3.2. Promovarea implicării mass-mediei în procesul de facilitare a transparenței decizionale	Acțiunea 3.3.2.1. Instruirea jurnaliștilor în domeniul transparenței decizionale	Anul 2013		100000	Academia de Administrare Publică	ONG	Numărul de instruiți desfășurate; numărul de jurnaliști instruiți
	Acțiunea 3.3.2.2. Realizarea unui studiu privind oportunitatea publicării în mass-media a informației privind inițierea consultărilor pe marginea proiectelor de decizii	Anul 2013		25000	Cancelaria de Stat	ONG	Opiniile experților independenți; numărul de practici pozitive reflectate
	Acțiunea 3.3.2.3. Desfășurarea unor acțiuni de promovare a practicii publicării în mass-media a informației ce ține de	Anii 2013–2015		200000	Autoritățile publice centrale și locale	ONG	Numărul de acțiuni/evenimente desfășurate; numărul de informații ce țin de transparența decizională publicate în mass-media

	transparența decizională						
Activitatea 3.3.3. Instituirea unui sistem solid de recunoaștere a educației nonformale	Acțiunea 3.3.3.1. Realizarea unui studiu privind practicile internaționale și regionale de recunoaștere a educației nonformale	Anul 2012		25000	Autoritățile publice centrale	Consiliul Național al Tineretului din Moldova	Studiul realizat include informații privind bunele practici examinate; opiniile experților privind recomandările formulate în studiu
	Acțiunea 3.3.3.2. Modificarea legislației în vederea instituirii sistemului național de validare a educației nonformale	Anul 2013			Autoritățile publice centrale	Consiliul Național al Tineretului din Moldova	Numărul de recomandări formulate; numărul de recomandări aprobate și adoptate
Activitatea 3.3.4. Promovarea educației civice nonformale, inclusiv în rândul persoanelor cu dizabilități	Acțiunea 3.3.4.1. Desfășurarea unor evenimente de informare și conștientizare publică privind mecanismul național de recunoaștere a educației nonformale	Anii 2013–2015		100000	Autoritățile publice centrale	Consiliul Național al Tineretului din Moldova	Numărul de evenimente organizate
	Acțiunea 3.3.4.2. Asigurarea accesului la informația privind oportunitățile educației nonformale, cu o atenție deosebită asupra nevoilor persoanelor cu dizabilități	Anii 2013–2015			Autoritățile publice centrale și locale	Ministerul Tineretului și Sportului	Numărul persoanelor cu dizabilități care au beneficiat de oportunitățile educației nonformale; opiniile persoanelor cu dizabilități privind accesibilitatea informației ce ține de educația nonformală; numărul de ONG implicate